

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiló avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10— K
pol leta 5— „
četrt leta 2-50 „
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

**Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani.**

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Maierjevci.

Resnico samo piši zgodovinar!
A. Aškerc.

V.

Ošabnost in prepotenca Maierjeva še ni dosegla viška predrznosti, njegova uradna osebnost se še ni dovolj ujedla v pristranost in kakor požrešna ptica gloje dalje, da se končno sne še samo sebe. Če hoče — fiat!

Komaj smo končali poročilo o grajalnih dekretih, in še ni bilo črnilo tiska v listu suho, že smo zvedeli o novem takem uradnem činu Maierjevem. Kdor hoče izkusiti, kako se ubija danes, ko živimo v XX. stoletju, duša učitelju od strani c. kr. okr. šolskega nadzornika, ta naj pride v Ljubljano, in najidealnejšemu učitelju garantujemo, da bo v dveh letih pod Maierjem moralno ubit in da se mu izpremeni ves njegov idealizem do šole v goli mehanizem. Kakor žival v klavnico bo hodil v šolo ter čakal trenutka, da se zasaadi vanj nož smrti od strani gospodarja, katerega vlogo igra sedaj v Ljubljani nad učiteljstvom c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Sladko je maščevanje, a tem prijetnejše je, če ga človek uganja pod krinko uradnosti, če ga uganja pod krinko objektivnosti, če zlorablja svojo uradno oblast.

Govorimo odkrito: To, da je v seji m. š. sv. dne 4. septembra t. l. c. kr. okr. šol. nadzornik A. Maier predlagal zopet nove grajalne dekrete mestnemu učiteljstvu, ni ničesar drugega nego golo maščevanje za našo odkrito besedo, in kakor gotovo je c. kr. okrajni šolski nadzornik tedaj zlorabil uradno oblast, tako gotovo mu garantujemo, da ta zloraba uradne oblasti ne ostane brez posledice in brez kazni. Maier tira stvar do skrajnosti. Ker hoče — fiat!

To, kar uganja danes Maier nad podrejenim mu učiteljstvom v Ljubljani, to je anarhija, in tisti, ki ščitijo take ljudi, so sokrivi te anarhije, bodo odgovorni za posledice tega postopanja, in najsibo potem to c. kr. mestni šolski svet, najsibo potem to c. kr. dež. šol. svet in najsibo c. kr. dež. vlada. Korporacije, ki ščitijo tako uradno inkvizicijo uradnih organov, so sokrivi teh dejanj in so sokrivi, da se naše šole izpreminjajo iz svetišča otroka v klavnice učiteljstva. Zakonolomstvo, ki ga sejete, bo obrodilo sad prokletstva!

Zakaj je dal Maier po objavi naših člankov zopet nove grajalne dekrete še nekaterim učiteljem? To zato, da pred svetom zopet vnovič dokaže, da je resnica, kar smo pisali.

Prvemu ga je dal zato, ker smo odkrili pred javnostjo resnico in krivico, ki se mu je godila od strani c. kr. okr. šol. nadzornika; drugemu ga je dal zato, ker smo odkrili pred javnostjo, kako c. kr. okr. šol. nadzornik A. Maier opravlja svojo službo površno in kako na podlagi tega krivično obsoja učiteljstvo; tretjemu ga je dal zato, ker smo pred svetom odkrili Maierja kot „pedagoškega pisatelja“, kot umazanega kramarja, kot „srako s pavjim perjem“, ki je učne slike — spisane od podrejenega učiteljstva in pridobljene na podlagi uradnega vpliva — izdajal kot svoje blago in delal z njimi kupčijo.

Grdo maščevanje je to, nevredno moza, da zaradi tega sedaj izda še naknadno nove grajalne dekrete prizadetim učiteljem, da se c. kr. okr. šol. nadzornik, ki je po zakonu dolžan, ščititi podrejeno učiteljstvo, spozabi tako daleč, da v jasni luči pokaže svojo uradno pristranost in svojo uradno moč izrablja v osebno maščevanje!

Učitelji, ki jih je še pred par leti kvalifikoval kot najboljše učne osebe, kot idealne in vzorne učne osebe, so sedaj — kar v momentu — postali popolnoma nesposobni in so iz ekstreme najboljših skočili v ekstrem najslabših.

Pač težko si mislimo, da je to sodba, ki se je izvršila v stadiju normalnosti.

Višek zakonolomstva je pa to, da c. kr. okr. šol. nadzornik izda tako sodbo in obsojbo podrejenemu učitelju šele na koncu počitnic, ko se prizadeto učiteljstvo ne more več poslužiti pravomočnih sredstev, da bi se pritožilo na višjo instanco in zahtevalo deželno šolsko nadzorstvo! To je hudodelstvo in zakonolomstvo, ki bi imelo zanimati tudi državnega pravdnika, zakaj kakor hitro se prične zakonolomstvo od strani uradnih oseb sistematiško gojiti, nam ni pričakovati le anarhije, temveč tudi revolucije.

C. kr. okr. šol. nadzornik A. Maier naj bo prepričan, da ta njegov protipostavni čin ne ostane brez posledice, da bomo gnali stvar do skrajnosti, do najvišjih instanc in da se končno poslužimo tudi staršev, da tudi ti izpregovore o tem svojo besedo!

Klicali ste vraga, mi ga vam pokažemo! Struna je napeta preko mere, zato naj — počei!

VI.

Po § 25. dež. zakona z dne 29. aprila 1873. l. bi se morala suplentska in provizorna učna mesta vedno razpisati. Toda ni se toliko držati te formalnosti, ker pridejo slučaji, da je nujno potrebno nastaviti učno osebo, zato se tudi ne menimo v tem slučaju toliko za razpis in se tudi ne bomo z njim pečali.

Pač pa nas zanima reševanje personalnih zadev suplentov in prov. uč. oseb od strani Maierja, ker to reševanje je nekaj gorostasno krivičnega, je nekaj protizakonitega, in je menda Maier specialiteta v reševanju personalnih zadev na ta način, kakor so se po Maierjevi iniciativi nasilno izvršila dne 4. sep. t. l. v seji m. š. sv. ljubljanskega.

Maier ni samo krivično in nasilno postopal v tem slučaju s prošilci, temveč je tudi direktno preziral šolsko korporacijo in ji je kratil nje zakonodajne pravice in nje avtoriteto, ker si je avtokratsko prilastil neomejeno in samovoljno oblast nad njo.

O tem, da Maier kratkomalo dekretira svojo hčer za otroško vrtnarico in eno za volonterko, ni bilo besede ne rečemo, ker smo ljudje in privoščimo vsakomur mesto, če je zanje kvalifikovan. Ni pa vseeno to, da Maier zaradi kompetence svoje hčere prezira pri oddaji služb starejše in boljše kvalifikovane učne osebe; posebno krivično je pa to zategedelj, ker Maier prinese prošnjo svoje hčere

še k seji v žepu, je ne da protokolirati in hoče iti na ta način preko vseh od šolske korporacije protokoliranih prošenj. To je preziranje šolske korporacije in protipostavna pot za oddajo služb, ki bi si jo najmanj smel dovoliti c. kr. okr. šol. nadzornik. Taka oddaja služb je torej neveljavna, ker je protizakonita!

Danes vlada v Ljubljani lex Maier-Jeglič, to je oni nadučitelj, ki je napravil največ protipostavnosti izmed vseh kranjskih nadučiteljev in Slomškarjev in ki je dobil sedaj zaslonbo v c. kr. okr. šol. nadzorniku. Prej je ubijal suplente moralno Jeglič sam z zlorabo uradne moči, sedaj je stopil v službo k njemu še Maier. Par nobile fratrum.

Tudi tega, da je Maier zagotovil suplentu, ki je služil že v Ljubljani, da ostane še na svojem mestu in da ga bo predlagal v seji m. š. sv., kar je ponovil še tri dni pred sejo; da pa je nastopil potem pri seji proti njemu, ne zamerimo Maierju, ker je to njegova zadeva in zasebno razpoloženje njegovih možganov. O tem slučaju izpregovorimo posebno besedo! Nemara tudi sodišče!

Ni pa nam vseeno, da Maier namenoma prezira kvalifikacijo kompetentov za suplentska mesta v Ljubljani, da se ozira pri tem le na svoje subjektivne — osebne — simpatije do posameznih kompetentov in da pri tem namenoma spači ali pa namenoma prezre kvalifikacijo in kompetente.

Položaj je bil sledeči: Za suplenturo v Ljubljani so prosili štiri kompetenti. Od teh so trije že služili v Ljubljani in eden je bil izprašani uč. kandidat, ki je maturiral le iz dveh predmetov, je dovršil maturo skoro z odliko in je vložil prošnjo že začetkom avgusta.

Pri seji ni bila oddaja provizornih mest na dnevnem redu, zato Maier spravi to vprašanje na dnevni red — pri slučajnostih.

Maier imenuje dva že dosedaj službujoča pom. učitelja še nadalje za ista mesta — kar se sprejme, tretjega pa — odkloni. Na vprašanje, naj poda vzrok odklonitve, Maier molči . . .

Pričakovati je bilo, da Maier sedaj predlaga onega edinega prošilca, katerega prošnja je bila vložena že od začetka avgusta na m. š. sv. in ki je skoro z odličnim uspehom dovršil maturo.

Ne! Maier popolnoma — seveda namenoma! — prezre to kompetenco in privleče iz žepa od m. š. sv. neprotokolirano prošnjo nekega učit. kandidata, ki sta ga par dni pred sejo slučajno ujela z Jegličem na ulici ter ga animirala za to mesto.

Na vprašanje o izpričevanju pravi Maier, da ga ni videl!

Ne gre nam za osebo, še manj, da bi bili osebni; govorimo resnico in podamo pravo kvalifikacijo tega Maierjevega-Jegličevega kompetenta: Učiteljšče je študiral šest let, veselo in veselice so mu bile ideal, nastopa ni izdelal nobenega sam, domače naloge mu je delal neki profesor (ne z učiteljšča), maturo je komaj in komaj napravil po milosti.

Maierjeva pristranost je torej odkrita: zoper suplenta, ki ga je odrinil, ni imel pri inspekcijski konferenci ničesar, tri dni pred sejo je bil še zanj, a kar v momentu ga odklanja; na prošilca, ki je vložil prošnjo na m. š. sv., ki je skoro z odliko dovršil maturo — se ne ozira; protežira pa popolnoma nezadostno kvalifikovano konkurenčno učno osebo, ki sploh prošnje ni vložila! Ta služba je oddana protizakonito, in mora mestni šolski svet imenovanje razveljaviti!

Tako se ubija ljudi, tako se ubija učiteljstvo, tako se od strani c. kr. okr. šol. nadzornika ubija šolstvo!

Pa ne samo to; c. kr. okr. šol. nadzornik, ki bi imel varovati avtoriteto šolske korporacije, jo pred svetom prezira in diskredituje; on, ki bi imel čuvati zakon, ga prezira in dela proti njemu!

Za vse krivično, pristrano in protipostavno postopanje, ki se je izvršilo od strani c. kr. okr. šol. nadzornika v tej seji, nosi odgovornost edini Maier, zategadelj mu povemo, da še nismo pri koncu!

S kritiko smo sicer končali, a sedaj stopimo z dejanji za korak višje!

Maierjevec.

Dne 24. avgusta t. l. se je vršila pri c. kr. deželnem sodišču v Lincu razprava zaradi krive prisige. Ta razprava je bila zanimiva posebno še zaradi tega, ker je bila zapletena v njej in postavljena na pranger gospodujoča klerikalna stranka gornjeavstrijska, ki ji ni nobeno sredstvo preumazano in nobena pot preblatna, če gre za to, da dožene svoj namen.

Neko dozdej neznan, plitvi človeče, neki meščanski učitelj v Urfaru, ki je zaradi bogate ženitve in bogatega sorodstva v višjih duhovskih krogih kar čez noč izpremenil svoje radikalno prepričanje in uskočil v klerikalni tabor, je postal pomožni učitelj na takozvanem „katoliškem privatnem učiteljšču“ v Lincu. Kmalu na to je postal ta mož, Huber po imenu, po prizadevanju vladajoče stranke c. kr. okr. šolski nadzornik! Ta plitvi mož je postal naslednik priznanega pedagoga Hödla, ki je bil odlikovan za svoje 35letno delovanje z zlatim zaslužnim križcem s krono! To, kar je Hödl z velikim trudom zgradil, to utegne nesposobnost in krivično postopanje tega človeka podreti prav kmalu.

Za prvo dolžnost svoje nove službe mu je veljalo načelo: iz principa ne nastavi nobenega kandidata iz državnega učiteljšča — ampak edinole absolvente „katoliškega strankarskega zavoda“, ki postanejo vsi ponižni člani katoliškega (klerikalnega) učiteljskega društva. Nekaj absoluten „katoliškega“ učiteljšča, ki je kot začasni učitelj izstopil iz „katoliškega“ učiteljskega društva ter pristopil k naprednemu gornjeavstrijskemu učiteljskemu društvu, je

Tudi ljubljanski Maier daje zadnji čas prednost absolventinjam samostanskih učiteljšč. Uredn.

bil kratkoma edino zato odpuščen iz službe! Pa ne samo to. Priznani pedagog, ki so bili na glasu kot vzor pridnosti in delavnosti, je ta strankarski apostel tako brezsrčno šikaniral in preganjal, da jim je popolnoma zagrenil njih poklic!

Ta mož, ki ni poznal niti najnavadnejših zakonitih predpisov, je zidal svojo moč in veljavo na ovaduhih in denunciantih, ki jih je sam organizoval, čeprav je vedel, da s takim početjem demoralizuje učiteljstvo!

Neki učitelj, ki ga je prejšnji nadzornik zaradi neumorne delavnosti in pridnosti vedno hvalil in bil dvakrat odlikovan z najvišjega mesta, ni našel milosti v očeh tega gornjeavstrijskega Lanovca, in sicer zaradi tega ne, ker je sprejel mandat svobodomiselnega učiteljstva k VIII. gornjeavstrijski daželni učiteljski konferenci. Ker ni mogel pobiti drugega vzroka, mu je očital njegove kratke turistične, oziroma biciklistične hlače. Opoval ga je navzlic jasnim nadzorniškimi predpisi (§ 4), pri lokalni (inšpekcijski) učiteljski konferenci, pri odprtem oknu tako sirovo in neotesano, da so se vsi spogledovali nad tem nadzornikovim nastopom. Ko se je hotel ta učitelj opravičiti, zagrmil nad njim, da mora molčati!²) Na to je pa tožil učitelj nadzornika pri c. kr. okrajnem sodišču zaradi razžaljenja časti. A napravil je račun brez „značajnega“ nadzornika! Ta je bil še pred razpravo v neprestani pismeni zvezi s pričami tožiteljevimi. Posledica te pismene zveze je bila: priče so postale pozabljive in se niso mogle več spominjati besedi, ki jih je rabil njih predstojnik, ki je bil zaradi tega tudi oproščen.

Pri tej razpravi se je prečitelo tudi pismo vpokojenega nadučitelja Fürböcka, v katerem se dokazuje, kako sirovo, oblastno in nedostojno se je nadzornik Huber vedel tudi proti temu svobodomiselnemu učitelju. Nadzornik Huber je vse tajil, kar se mu je očitalo; da, še celo tako predrzen je bil, da je zagrozil Fürböcku s tožbo, ki je pa iz previdnosti ni vložil. Stvar je pa prišla potom časopisja v javnost, in gornjeavstrijski namestnik je kot predsednik deželne šolskega sveta pozval Hubra, da takih očitkov ne sme kar mirno prezreti, ampak mora tožiti.³)

Na ta poziv je vložil Huber tožbo proti vpokojenemu nadučitelju Fürböcku zaradi žaljenja časti in zaradi razširjanja navidezno neresničnih dejanj. Razprava pri okrajnem sodišču v Urfaru se je končala s popolnim porazom Huberjevimi: nadučitelj Fürböck je bil oproščen, ker je doprinesel dokaz resnice. Nadzornik Huber je v istini nehtrulil naprednega nadučitelja, ki je osivel službi, tako-le:

„Preganjal Vas bom do krvi; pobil in upognil Vas bom tako, da boste imeli dovolj, čeprav ste star mož; osramočeni in zaničevani boste morali od tu proč; niti vinarja pokojnine ne boste dobili; tako kazni tudi zaslužite. Vi, podel, zavržen človek! Imamo Vas še vedno v rokah, čeprav ste v penziji!“

Pri tej razpravi je navedel Huber, ki je do skrajnosti vse tajil, kot pričo predsednika krajnega šolskega sveta, kmeta Krallerja, ki je bil prisoten pri tem „razgovoru“. Ta, seveda, izjavi, da ni ničesar slišal! Ker ga je pa postavila cela vrsta drugih prič na laž, je uvedlo državno pravdnništvo zoper Krallerja kazensko preiskavo zaradi krive prisega! Razprava je bila dne 24. avgusta t. l., in sicer pred deželnim sodiščem v Lincu. Kraller deloma prizna in izjavi, da ga je nadzornik Huber takoj po „razgovoru“ v Mattighofnu (dne 7. novembra 1910) pozval, naj ves „razgovor“ s Fürböckem natančno zapiše... V popisu tega „razgovora“ se pa nahajajo taki izrazi, ki so v protislovju z omiko tega krajnega šolskega predsednika.

Državno pravdnništvo je na podstavi preiskave izjavilo, da je nadzornik Huber jako sumljiv, da je pri hudodelstvu Krallerjevem sodelujoč, da je pravzaprav pravi krivec in kot tak hujše obdolžen, kakor pa obtoženec Kraller.

² Nadzornik Maier je tudi osorno zavrnil učitelja, ki je hotel dati pojasnilo na nadzornikovo poročilo z besedami: „Jaz si svojega poročila ne pustim kritikovati.“ Uredn.

³) Radovedni smo, kdaj pozove deželni predsednik baron Schwarz našega Maierja, da mora tožiti naš list, da nam bo pred sodiščem mogoče nastopiti dokaz resnice in dokazati vse, kar smo o Maierju trdili. Uredn.

Nadzornik, ki je bil kot priča zapri-sežen, ne more zdaj natančno povedati, kaj je govoril, prizna pa, da je mogoče, da je res rabil navedene besede proti nadučitelju Fürböcku, čeprav je prej vse tajil! Izjavil je pa zopet pod prisego, da ni kričal in da ni bil nič razburjen! In vendar so štiri priče dokazale, da je Huber tako kričal, da so se razumele njegove besede celo na daljavo 60 metrov!...

Kraller, nadzornika Hubra glavna priča, je bil zaradi krive prisega obsojen na šest tednov težke ječe z enim postom in na poravnajo vseh stroškov. Tako je postal ta mož žrtev nadzornika Hubra, oziroma gornjeavstrijskih klerikalcev.

Z nadzornikom Hubrom, ki je s svojim terorizmom napram učiteljstvu oškodoval ugled učiteljstva in s to razsodbo pa ugled nadzorovalnih šolskih organov, bo pa v obliki plave pole obračunalo — naučno ministristvo.⁴)

⁴) Ako naši Maierjevci sami tega ne store, bo naša skrb, da jim preskrbimo — penzion! Uredništvo.

Učiteljica, žensko vprašanje in gibanje.

Referirala na II. zborovanju sloven. učiteljskih abiturientov in abiturientk gđe. Stičova.

Žena v službi duševnega in telesnega dela.

Kakor hitro se je dovolil ženi dostop do najraznovrstnejših strok šolstva, se ji je s tem dovolil tudi dostop do najraznobarvnejših služb.

Razen v službe, ki so specialno ženske, so: šivanje, pranje, likanje, izdelovanje perila, nakitja, cvetic, pletenje nogavic, kvačkanje čipk, vezenje, predilstvo itd., se je s strokovno in višjo izobrazbo dal tudi dostop v prej nedostopne službe.

Prvi poklici žene so bili malo obrtno delo. A naval kapitalizma je odtrgal ženo vedno bolj in bolj njenemu pravemu poklicu in jo je nagibal vedno boljbolj v svet — na delo.

Celo omoženi ženi ni nič pomagalo sklicevanje na materinske dolžnosti, morala je tudi ona na delo v tvornico in je postala tako žrtev sedanje kapitalistične družbe — družbe izkoriščanja.

Toda ker je kapitalizem prisilil tudi meščansko ženo do pridobitnega dela, si je morala tudi ona poiskati poklic. Preponiževalno se je zdelo meščanski hčeri iti v delavnico, zato si je iskala meščanska žena v prvi vrsti dela v takozvanih višjih poklicih.

Iskala si je trgovske izobrazbe in šla je v trgovino.

Prešla je od telesnega dela, ki vse-kakor često škoduje ženi v njenem pravem poklicu, do pol mehaniško-duševnega dela.

A ni dolgo trajalo, ko je žena na podlagi višje izobrazbe prodrla tudi v urade in danes jo vidimo v njih kot dobro duševno-mehaniško moč.

Izobrazba je ženi odprla pot, da jo danes vidimo že v marsikaterih uradih, jo vidimo kot učiteljico, kot profesorico, da, vidimo jo kot zdravnico itd.

Tako vidimo, da je žena prešla od telesnega dela, ki je bilo njenemu razvoju često kvarno, do duševnega dela in je prodrla v duševnem delu in tozadevnih poklicih že precej daleč.

Prodira danes celo na polju vede in umetnosti. V tem oziru seveda, toliko kolikor je to njeni razvojni stopnji že primerno.

Ellen Keyeva piše v tem oziru sledeče:

„Kjer je potreba konstruktivnega daru, tam so se žene doslej malo odlikovale: niso ustvarile nekakega filozofičnega sistema, ne velike religije, ne velike skladbe, ne monumentalne stavbe, ne klasične drame, ne klasične epopeje. Odlikovale pa so se v eksaktnih vedah, v katerih se jim je sposobnost odrekalo, n. pr. matematiki, astronomiji, fiziki.“

Tudi na polju iznajdb, odkritij in stvarjenja so delavne, četudi se sedaj še nobena ni izkazala s kako epohalno iznajdbo. — Če je bila današnja inferiornost na vsakem tem polju naravna usoda žene, to bo mogoče določiti šele tedaj, ko bodo žene že več rodov imele pravico do iste

izobrazbe kakor moške in isto izpodbudo od doma in družbe. — Morda je bila njena genialnost dosedaj ovirana ali pa je — in jaz mislim, da je to — posebne vrste, različna od moške.“

Tako poroča Ellen Keyeva o prodiranju žene do najvišjega duševnega dela.

Eno lahko trdimo: žena danes prodira — čeprav ne v masah — tudi v višje poklice!

Izmed vseh ženskih poklicev pa je po splošni sodbi ženi najbolj primeren in prikladen poklic učiteljice.

To je duševni poklic žene, v katerem lahko razvija žena vsa svojstva, potrebna k ženskemu razvitku, vsa materinska svojstva.

Je pa tudi poklic učiteljice najbolj soroden s poklicem materinstva, ker vrši nalogo matere: pouk in vzgojo mladine — otrok.

Če pridružimo poklicu učiteljice še narodno-socialno delo, je to najidealnejši del rešitve ženskega gibanja — za nas.

Z ozirom na državni ljudskošolski zakon, pa nam je pripomniti, da ima žena tu iste hibe v pravicah kakor pri drugih poklicih in da je zakonu pridajati in odvzeti še marsikaj — preden bo v soglasju s sodobnim ženskim gibanjem in zahtevami žene v tem poklicu.

Preosnova državnega ljudskošolskega zakona si mora vzeti tudi žensko vprašanje za podlago, če se hoče ta preosnova rešiti pravično!

(Konec.)

VIII. deželna učiteljska konferenca

se vrši v Gradcu v dneh 11., 12. in 13. septembra 1911.

Dnevni red razprav je sledeči:

1. Revizija učnih načrtov za občne ljudske šole.

2. Poročilo o imeniku za ljudsko šolo (eventualno meščansko šolo) potrebnih učil, ki se izda v smislu § 18. šol. in učnega reda. V zvezi s tem je: Poročilo o novi stenski karti Štajerske od Rothauga in Trunka.

3. V koliko je ideja stvarilnega dela kot poučni princip vobče in v posameznih učnih predmetih ljudske in meščanske šole že sedaj izvedljiva.

4. Poročilo o bistvu eksperimentalne didaktike in v koliko se ljudska šola lahko na eksperimentalnih poizkusih udeležuje.

5. Osnutek službenega predpisa za učitelje in učiteljice na ljudskih in meščanskih šolah.

6. Reforme uradnih konferenc.

*

Odposlanci k deželni učiteljski konferenci iz slovenskega Štajerja so:

1. Šolski okraj Brežice: Knapč Ivan, nadučitelj v Vidmu.

2. Šolski okraj Celje (okolica): Ljudevit Černež, šol. voditelj v Grižah in Ernest Slanc, nadučitelj v Petrovčah.

3. Šolski okraj Gornji grad: Franc Kocbek, nadučitelj v Gornjem gradu.

4. Šolski okraj Konjice: Henrik Schell, nadučitelj v Žrečah.

5. Šolski okraj Kozje: Valentin Pulko, nadučitelj v Dobjem.

6. Šolski okraj Laško: Anton Gnus, nadučitelj v Dolu, in Hildegard Rieger, učitelj v Trbovljah-Vodej.

7. Šolski okraj Ljutomer: Ivan Robič, ravnatelj v Ljutomeru.

8. Šolski okraj Mahrenberg: Franc Witzmann, nadučitelj v Ribnici.

9. Šolski okraj Maribor (okolica): Matija Lichtenwallner, učitelj v Rušah, in Avgust Požegar, nadučitelj v Žiteški vasi.

10. Šolski okraj Ormož: Josip Rajšp, nadučitelj v Ormožu.

11. Šolski okraj Ptuj: Ivan Kaukler, nadučitelj v Ptujski okolici, in Miha Vauhnik, nadučitelj pri Sv. Marku.

12. Šolski okraj Rogatec: Martin Sotošek, nadučitelj v Žetalah.

13. Šolski okraj Sevnica: Josip Mešiček, nadučitelj v Sevnici.

14. Šolski okraj Slovenjgradec: Franc Vrečko, ravnatelj v Slovenjgradcu.

15. Šolski okraj Slovenska Bistrica: Josip Kokl, nadučitelj v Studenih.

16. Šolski okraj Sv. Lenart: Josip Maurič, nadučitelj pri Sv. Trojici.

17. Šolski okraj Šmarje: Tomo Kurbus, nadučitelj v Slivnici.

18. Šolski okraj Šoštanj: Ivan Lukman, učitelj v Šoštanju.

19. Šolski okraj Vransko: Fran Lorber, nadučitelj v Braslovčih.

20. Šolski okraj Zgornja Radgona: Josipina Kren, učiteljica v Št. Petru.⁵)

*

Adolf Bischofberger, nadučitelj v Deutschlandsbergu, je izdelal: Osnutek normalnega učnega načrta za obče ljudske šole na Štajerskem, ki ga je dal tiskati c. kr. deželni šolski svet in ki so ga dobili vsi odposlanci, ker bo služil za podlago posvetovanja in sklepanja o tem referatu.

⁵) Upamo, da nam kateri tovarišev delegatov pošlje o konferenci natančnejše poročilo. Uredn.

Zborovanje Slomškove Zveze.

V zadnji številki smo že nakratko poročali o zborovanju Slomškove Zveze, ki se je vršilo dne 7. t. m. v Rokodelskem domu v Ljubljani. Obljubili smo tedaj, da priobčimo Jakličev in Lampetov govor doslovno, da bo mogoče našim čitateljem presoditi, s kakimi lažmi in s kako prazno slamo sta imenovana imenitnika krmila uboge poslušalce. Danes izpolnjujemo to obljubo in objavljamo oba govora natanko tako, kakor ju je natisnil „Slovenec“ z dne 7. septembra (štev. 205), pridržujoč si seveda pravico, da napišemo o priliki tudi komentar.

„Slovenec“ piše, da je občni zbor otvoril predsednik Sl. Zv. državni in deželni poslanec Jaklič, ki je pozdravil navzoče ter v kratkih potezah očrtal razmere kranjskega učiteljstva. Med drugim je izvajal sledeče: Naše vrste se množe! To so konstatirali nehote naši tovariši iz nasprotnega tabora, kajti oni jih izkazujejo v svojih vrstah čedalje manj. Vendar so še vedno v večini. Situacija je sledeča: Klika v Ljubljani ima v rokah učiteljska društva, tiskarno, vdovsko društvo itd. Kako je dobro preskrbljena! Ta klika identificira svoje interese z interesi učiteljskega stanu. Potem je na deželi nekaj njenih podreptnikov in priganjačev, ki izvršujejo delo mešetarjev. Klika se je zadnje čase nekoliko potuhnila, spustila pa je na delo tiste svoje podreptnike. Ogromna večina liberalnega učiteljstva je pa s svojim vodstvom skrajno nezadovoljna. Čutijo, da jim škoduje politika njihovega vodstva. Toda ta večina ne pomeni ničesar, ker nima toliko poguma, da bi nastopila proti kliku. Ta ogromna večina liberalnega učiteljstva je samo za to tukaj, da izvoli in plača vsako leto nekaj delegatov, da ne gre Jelenc sam na letno skupščino zaveze. Ta klika terorizira svoje ljudi in jih izkorišča. Kliki ni zadosti, da plačujejo učitelji obresti njihovih podjetij, vzdrževati morajo še „Učiteljskega Tovariša“. Mnogi ga morebiti šečitajo, a mislim da niste naročeni. Duh, ki vlada v njem, je kvarljiv. Uradno se je konstatiralo, da priobčuje zasebna pisma. To se ni zgodilo enkrat, temveč večkrat, in s tem kaže le nizkost svojega postopanja. Ta klika vodi nezavedno liberalno maso in jo terorizira, jo izkorišča, daje pa tudi navodila svojemu učiteljstvu, kako naj nastopa proti nam, nerekuje mu psovke, ki naj jih uporablja proti nam. V „Učiteljskem Tovarišu“ pade psovka in to morajo ponavljati vsa liberalna usta. Ne bom odgovarjal na vse psovke, ampak samo na „koritarje“. Tistim gospodom, ki so pri koritih, je ta beseda najbolj na jeziku (Smeh. Pritrjevanje) in na srcu. Liberalci sami pa so najhujši koritarji. Zase hočejo vsa najboljša mesta, najboljše plačane službe in največje podpore. Oni bi pa naj zmerjali naš deželni zastop in deželni šolski svet neovirano, naši učitelji bi naj bili nastavljeni po hribih in samotah. Edino to naj bi bilo po njihovih nazorih krščansko in pošteno, pravično in nekoritarško! Toda mi se nismo zastonj borili toliko let; mi smo se organizirali, da steremo liberalni terorizem sploh. Naše koritarstvo tiči le v tem, da zahtevamo pri enaki kvalifikaciji prednost članu „Slomškove zveze“. Kjerkoli imajo naši ljudje kaj moči in kaj